

Ö?retmenlerin Ahlaki Kararlara Ayk?r? Davranmaya Aç?kl?k Düzeylerini Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenlerin Ahlaki Kararlara Ayk?r? Davranmaya Aç?kl?k Düzeylerini Belirleme Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27280>

Özet

Ö?retmenlerin Ahlaki Kararlara Aykır? Davranmaya Açık Düzeylerini Belirleme Ölçe?i, ö?retmenlerin mesleki ya?amlarında belirlenmi? **ahlaki kararlara** ve etik ilkelere aykır? davran?? sergileme e?ilimlerini ve açık düzeylerini saptamak amacıyla geli?tirilmis? özgün bir **psikometrik** araçtır. Ölçek, 2017 yılında Önen ve Kondakç? tarafından **e?itim** alanında etik ikilemlerin anlaşılmasına ve ö?retmenlerin mesleki bütünlü?e ba?lı?ık düzeylerinin ölçülmesine katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu çalışmada, ö?retmenlerin etik normlara ba?lı?ıklar? veya sapmalar? hakkında önemli veriler sunarak, mesleki **etik** e?itimlerinin geli?tirilmesine zemin hazırlamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ahlak, **etik**, ö?retmen, ahlaki karar, sapma, ölçek geli?tirme, **psikometri**.

Yazarlar

Özgür Önen, Ya?ar Kondakç?.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, görevli **ö?retmenlerin** mesleki uygulamalar? sırasında kar??la?tıklar? etik durumlar kar??sında, kabul görmü? **ahlaki kararlara** veya kurallara aykır? hareket etme konusundaki bireysel e?ilimlerinin ve açıklıkların derecesini belirlemektir. Ölçek, e?itim kurumlarında **etik** davran??ların önemini vurgulamak ve potansiyel ahlaki risk alanların? tespit etmek için kritik bir araç olarak tasarlanmıştır.

Ölçek geli?tirme çalışması, ö?retmenlerin sadece etik yarg? yeteneklerini ölçmekten ziyade, bu yargıların pratik uygulamaya nasıl dönüştüğünü veya neden sapmalar ya?andığını anlamaya odaklanmaktadır. Bu sayede, ö?retmenlik mesleğinde **e?itim** ve etik farkındalığın artırılmasına yönelik hedefe yönelik müdahale stratejileri oluşturulabilir.

Yapı

Ölçek, "Ahlaki Kararlara Aykır? Davranmaya Açık Düzeyi" (AKADA) olarak tanımlanan çok boyutlu bir **psikolojik yapı** ölçmektedir. Bu yapı, bireyin etik ikilemler kar??sında d?? baskı, kişisel ç?kar veya durumsal faktörler nedeniyle yerle?ik **ahlaki normlardan** bilinçli olarak sapma potansiyelini ifade eder.

Yapısal olarak, bu açık düzeyi, bireysel ahlaki muhakemenin yanı sıra, kurumsal kültürün ve

sosyal ba?lamın **etik** davran?? üzerindeki etkile?imini de kapsamaktadır. Ölçek, ö?retmenlerin **ahlaki kararlara** ne ölçüde ba?lı kaldı?n? veya mesleki bütünlükten ne kadar ödün vermeye hazır oldu?unu ampirik olarak belirlemeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??ması (Önen ve Kondakç?, 2017) kapsamında ölçe?in yapı geçerli?ini tespit etmek amacıyla kapsamlı analizler gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Bu analizler, ölçe?in teorik yapıyı ölçme kabiliyetini doğrulamak için hayati öneme sahiptir.

Ayrıca, maddelerin ilgili literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmasıyla **kapsam geçerli?i** sağlanmaya çalışılmıştır. Geçerlik çal??malarının sonuçları, ölçe?in ö?retmenlerin ahlaki kararlara aykır? davranmaya yönelik eğilimlerini geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçebildi?ini göstermektedir. Detaylı geçerlik katsayıları ve faktör yapısı için orijinal yayına başvurulmalıdır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı?ı ve dolayısıyla **güvenirli?ini** saptamak amacıyla istatistiksel çal??malar yapılmıştır. Önen ve Kondakç? (2017) tarafından yapılan analizlerde, ölçe?in maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösteren yüksek **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı rapor edilmiştir.

Elde edilen yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçe?in zaman içinde veya farklı benzer popülasyonlar üzerinde uygulandığında istikrarlı ve güvenilir sonuçlar ürete?ini teyit etmektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in ölçme aracı olarak **psikometrik** açıdan sağlam bir temele sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal boyutlarının belirlenmesi için **faktör analizi** teknikleri kullanılmıştır. Geliştirme sürecinde Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanarak maddelerin hangi alt boyutlar altında toplandığı incelenmiştir. Bu analizler, ahlaki kararlara aykır? davranma eğiliminin muhtemelen çok boyutlu bir yapı arz etti?ini ortaya koymuştur.

Faktör analizi sonuçları, ö?retmenlerin etik sapma eğilimlerinin farklı motivasyonel veya bağlamsal faktörlerle ilişkili oldu?unu göstermektedir. Bu alt faktörler, örneğin, kurumsal baskı, kişisel menfaat sağlama iste?i veya mesleki sorumluluk bilincindeki zayıflıklar gibi de?işkenleri içerebilir. Faktör yapısına ilişkin detaylı bilgiler, bilimsel makalede yer almaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal makalede detaylı derecelendirme bilgisi bulunmamakla birlikte, geliştirme ölçeklerinde yaygın olarak kullanılan bir formattır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Çalışan Eğitim Personeli)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki farklı eğitim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan öğretmenler örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği. Katılımcılar, kendilerine sunulan ifadelere katılma veya katılmama düzeylerini işaretleyerek ahlaki kararlara aykır? davranışa olan açıklıkların? beyan ederler. Yüksek puanlar, aykır? davranmaya daha fazla eğilimi ifade eder.

Anahtar Kelimeler

Meslek etiği, **eğitim** psikolojisi, **ahlaki normlar**, psikometri, etik sapma, öğretmenlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Özgür Önen

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Bağılı?k E-posta Adresleri: onenonen@hotmail.com (Sorumlu yazar iletişim adresi)

Yayın Adresi: Yazarların makale yayımlanma tarihindeki kurumsal bağılı?k adresleri orijinal bilimsel makalede mevcuttur.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Kullanım İzinleri ve Ücret: Ölçek, akademik ve bilimsel araştırmalarda kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ticari olmayan kullanımlar için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. İzin talepleri için sorumlu yazar Özgür Önen ile yukarıdaki e-posta adresi üzerinden iletişime

geçilmelidir.

PDF Ba?lant?s?: Ölçe?in orijinal makalesi ve ek materyalleri a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: ogretmenlerin-ahlaki-kararlara-aykiri-davranmaya-aciklik-duzeylerini-belirleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Önen, Ö. ve Kondakç?, Y. (2017). Öğretmenlerin Ahlaki Kararlara Aykır? Davranmaya Aç?kl?k Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek geli?tirme çal??mas?. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 201-216. DOI: 10.17679/inuefd.285811. Makaleye Dergipark üzerinden erişim linki: dergipark.org.tr

Öğretmenlerin Ahlaki Kararlara Aykır? Davranmaya Aç?kl?k Düzeylerini Belirleme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, telif haklar? ve yay?n k?s?tlamalar? nedeniyle bu akademik giri?te do?rudan sunulmamaktadır. Ölçek maddelerinin tamam?na ve uygulama yönergelerine ula?mak için yukarıda belirtilen **Kaynaklar** bölümünde yer alan orijinal bilimsel makaleye (Önen ve Kondakç?, 2017) ba?vurulmas? gerekmektedir.